

Sygn. akt *IV Ka 470/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Danuta Flinik

Sędziowie SO Roger Michalczyk - sprawozdawca

SO Danuta Lesiewska

Protokolant sekr. sądowy Dominika Marcinkowska

przy udziale Janusza Bogacza- Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r.

sprawy skazanego **D. K.** s. H. i Z. ur. (...)

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 25 marca 2014 r. sygn. akt IV K 20/14

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. P. – Kancelaria Adwokacka w B. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym; zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i jego wydatkami obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV Ka 470/14

UZASADNIENIE

D. K. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25.04.2005 roku, sygn. akt XVI K 438/05 za ciąg przestępstw z art. 279§1 kk w zw. z art. 283 kk popełnionych w dniu 4.01.2005 roku na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym

2. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27.03.2007 roku, sygn. akt XVI K 667/07 za

przestępstwo z art. 178a§1 kk popełnione w dniu 27.03.2007 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat, na podstawie art.71§1 kk grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych po 30 złotych oraz środek karny roku zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22.01.2008 roku sygn. XVI Ko 1514/07 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

3. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 4.06.2007 roku, sygn. akt XVI K 1330/07 za przestępstwo z art. 178a§1 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 §2 kk popełnione w dniu 2.06.2007 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,

4. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 1.04.2008 roku, sygn. akt IV K 708/07 za przestępstwo z art. 13§1 kk w zw. z art. 279§1 kk i art. 288 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu 11.09.2006 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat, grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych po 10 złotych przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2.03.2011 roku sygn. IV Ko 1162/10 zarządzono wykonanie kary

pozbawienia wolności,

5. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 24.09.2010 roku, sygn. akt XVI K 2945/10 za przestępstwo z art. 178a § 1 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu

1

9.05.2010 roku na karę roku i miesiąca pozbawienia wolności oraz środek karny 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,

6. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 17.11.2010 roku, sygn. akt XVI K 3749/10 za przestępstwo z art. 178a § 4 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu 16.09.2010 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny 4 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych

7. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 8.02.2011 roku, sygn. akt XVI K 4412/10 za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 1.10.2010 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności

8. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 16.03.2011 roku, sygn. akt XVI K 4790/10 za przestępstwo z art. 244 kk popełnione w dniu 11.09.2010 roku na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 13 grudnia 2011 roku, sygn. XVI K 2498/11 w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami w sprawach XVI K 1330/07 i IV K 708/07 wymierzono karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a w miejsce kar pozbawienia wolności wymierzonych w sprawach XVI K 2945/10 i XVI K 3749/10 wymierzono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, XVI K 4412/10 i XVI K 4790/10 wymierzono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności, a ponadto w miejsce środków karnych w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonych w wyrokach w sprawach XVI K 2945/10 i XVI K 3749/10 orzeczono łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat,

9. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25.11.2011 roku, sygn. akt IV K 551/11, za przestępstwo z art. 178a § 4 kk, popełnione w dniu 10.09. 2011 roku, na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat,

10. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10.01.2013 roku, sygn. akt IV K 691/11, za przestępstwa:

a) z art. 279 § 1 kk, popełnione z 20 na 21.10.2010 roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności,

b) z art. 278 § 1 kk, popełnione w okresie od 24.07.2010 roku do dnia 26.07.2010 roku, na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

c) z art. 279 § 1 kk, popełnione z 4 na 5 września 2010 roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności,

d) za trzy przestępstwa z art. 278 § 1 kk popełnione w dniach 31.08.2010 roku, z 19 na 20.10.2010 roku, w dniu 21.10.2010 roku przy zastosowaniu art.91§1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności

przy czym w miejsce kar pozbawienia wolności z punktów a, b, c, d orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, wyrokiem łącznym z 25 marca 2014r., sygn. akt IV K 20/14:

I. na podstawie art.575§1 kpk stwierdził, iż wyrok łączny Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 13 grudnia 2011 roku, sygn. XVI K 2498/11 traci moc;

II...na podstawie art. 569§1 kpk w zw. z art.85 kk i art. 86§1 kk w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach 2 (sygn. akt XVI K 667/07) i 4 (sygn. akt IV K 708/07) wymierzył karę łączną 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

I. na podstawie art. 577 kpk na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie II wyroku zaliczył okres wykonanej kary pozbawienia wolności w sprawie XVI K 667/07 od 2 listopada 2008 roku do 8 stycznia 2009 roku i od 10 września 2011 roku do 4 marca 2012 roku;

II. na podstawie art. 569§1 kpk w zw. z art.85 kk i art.86§1 kk w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach 5 (sygn. akt XVI K 2945/10), 6 (sygn. akt XVI K 3749/10), 8 (sygn. akt XVI K 4790/10), 10b (sygn. akt IV K 691/11 punkt III sentencji wyroku), 10c (sygn. akt IV 691711 punkt IV sentencji wyroku) wymierzył karę łączną 2(dwóch) lat i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 577 kpk na poczet kary łącznej orzeczonej w punkcie IV wyroku zaliczył okres zatrzymania przez policję w dniu 16.09.2010 roku w sprawie XVI K 3749/10;

IV. na podstawie art. 569§1 kpk i art. 90§2 kk w zw. z art. 85 kk i art. 86§1 kk w miejsce środków karnych w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonych wyrokami opisanymi w punkcie 5 (sygn. akt XVI K 2945/10) i 6 (sygn. akt XVI K 3749/10), wymierzył łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 (dziesięciu) lat;

V. na podstawie art. 569§1 kpk w zw. z art.85 kk i art.86§1 kk w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach 7 (sygn. akt XVI K 4412/10),10a (sygn. akt IV K 691/11 punkt II sentencji wyroku) i 10d (sygn. akt IV K 691/11 punkt IX sentencji wyroku) wymierzył karę łączną 2 (dwóch) lat i 2(dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

VI. na podstawie art. 577 kpk na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie VII wyroku zaliczył okres zatrzymania przez policję w dniu 1.10.2010 roku, w sprawie XVI K 4412/10;

VII. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie co do wydania wyroku łącznego w sprawach XVI K 438/05, XVI K 1330/07, IV K 551/11;

VIII. kosztami postępowania w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Apelację osobistą od powyższego wyroku złożył skazany. Zdaniem skazanego, Sąd I instancji niewłaściwie połączył kary jednostkowe, w sposób który jest dla skazanego mniej korzystny niż wcześniej wydany wyrok łączny w sprawie XVI K 2498/11. Skazany wskazywał, iż winna być połączona kara orzeczona wobec niego w wyroku IV K 551/11 z karami jednostkowymi orzeczonymi w wyroku w sprawie IV K 691/11, bo zaistniały warunki do łączenia tychże kar. Ponadto, skazany na swoją sytuację rodzinną i domagał się wydania nowego wyroku łącznego z zastosowaniem pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skazanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Warunki do wymierzenia kary łącznej wynikają z przepisu art. 85 k.k. Przepis ten stanowi, że sąd orzeka karę łączną, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

Pierwszy wyrok, w rozumieniu art. 85 kk, to wyrok, który zapadł przed popełnieniem przez skazanego kolejnych przestępstw (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2003r. IV KK 295/02 OSN KW z 2004r., z.1, poz. 7).

Tezę tę potwierdzono w Uchwale Sądu Najwyższego - Izba Karna z 2005-02-25 (I KZP 36/04, OSNKW 2005, Nr 2, poz. 13, s. 1).

Przytoczenie powyższego stanowiska Sądu Najwyższego, akceptowanego przez sąd orzekający w niniejszej sprawie, ma daleko idące znaczenie praktyczne.

Analiza gramatyczna przepisu art. 85 kk nie pozostawia bowiem wątpliwości, że zawarte w art. 85 kk, sformułowanie „pierwszy wyrok”, oznacza chronologicznie najwcześniejszy z wyroków objętych postępowaniem w sprawie o wydanie wyroku łącznego. Połączeniu zatem mogą ulec kary orzeczone za przestępstwa popełnione przed datą tego pierwszego wyroku. Ustawodawca w celu identyfikacji „pierwszego wyroku” nie dokonał takiego przeciwstawienia, ale użył zaimka wskazującego, względem jakich przestępstw ten wyrok ma być pierwszy – wobec „tych”, które przed jego wydaniem zostały popełnione. Pierwszy wyrok skazujący stanowi cezurę czasową rzeczywistego zbiegu przestępstw; ma odgradzać zbiegi przestępstw popełnionych przed – i po tym wyroku.

Rezultaty wykładni gramatycznej pełnią wiodącą rolę przy odczytywaniu właściwej treści przepisów prawnych. Za takim rozumieniem treści art. 85 kk przemawiają także wyniki wykładni systemowej i celowościowej. Żaden przepis prawa materialnego ani procesowego nie zobowiązuje sądu do wyboru wariantu najkorzystniejszego dla sprawy. Powszechnie przyjmuje się, że orzekanie wyroku łącznego wiąże się z interesem procesowym skazanego, ale „interes” przejawiać ma się w tym, aby kara łączna nie stwarzała większej dolegliwości od tej, jaka wyniknęłaby z kolejnego wykonania kar podlegających połączeniu (T. Grzegorzcyk: Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz, Zakamycze, Kraków 2003r., s. 1416).

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18 marca 1981r. „Instytucja wyroku łącznego nie jest pomyślana jako premia dla przestępcy popełniającego większą liczbę przestępstw, lecz opiera się na założeniu, że samo wydanie wyroku powinno być ostrzeżeniem dla skazanego przed popełnieniem nowego przestępstwa” (OSNPG z 1981r., nr 5, poz. 43).

Obowiązkiem sądu jest tylko wydanie wyroku łącznego jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia nim kary łącznej i po przyjęciu konfiguracji wyroków według reguł określonych w art. 85 kk. Sąd I instancji, wbrew sugestiom skazanego zawartym w apelacji, połączył kary jednostkowe i wymierzył kary łączne według reguł określonych w art. 85 kk. Uwagi powyższe dotyczą łącznych kar pozbawienia wolności wymierzonych w punktach II, IV, VII zaskarżonego wyroku, jak i wymiaru łącznego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów wskazanego w punkcie VI wyroku. Nie jest tak, jak twierdził skazany w apelacji, iż zaistniały warunki do łączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego w sprawie IV K 551/11 z karami jednostkowymi orzeczonymi w sprawie IV K 691/11. Przestępstwa z art. 278§1 kk oraz 279§1 (opisane w części wstępnej w punktach 10b i 10c) zostały popełnione odpowiednio w okresie od 24 do 26 lipca 2010r. oraz 4/5 września 2010r. Z tego powodu kary wymierzone za te przestępstwa zostały połączone z innymi karami za przestępstwa popełnione przed 24 września 2010r., czyli datą wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, sygn. akt XVI K 2945/10, stanowiącego dla tego zbiegu przestępstw „pierwszy” wyrok w znaczeniu wskazywanym wyżej.

Przestępstwa z art. 279§1 kk oraz ciąg przestępstw z art. 278§1 (opisane w części wstępnej w punktach 10a i 10d) zostały popełnione odpowiednio 20/21 października 2010r. oraz w dniach 31 sierpnia 2010r., 19/20 października 2010r., 21 października 2010r. Z tego powodu kary wymierzone za te przestępstwa zostały połączone z innymi karami

za przestępstwa popełnione przed 8 lutego 2011r., czyli datą wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, sygn. akt XVI K 4412/10, stanowiącego dla tego zbiegu przestępstw „pierwszy” wyrok w znaczeniu wskazywanym wyżej. Takich warunków, z uwagi na datę przestępstwa (10 września 2011r.) nie spełnia wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 25 listopada 2011r., sygn. akt IV K 551/11. Sąd I instancji, jak już wskazywano wcześniej, ma obowiązek takiego kształtowania kary łącznej, który wynika z reguł określonych w art. 85 kk, a nie wyboru różnego rodzaju wariantów tej kary, jak chciałby skazany, który wywodził, iż możliwe było połączenie kar orzeczonych w wyrokach w sprawach IV K 551/11 i IV K 691/11. Nie było możliwe, bo nie były to jedyne wyroki skazujące, które zapadły wobec D. K.. W ocenie Sądu Okręgowego, nie były także zasadne zarzuty skarżącego dotyczące wymiaru kar łącznych orzeczonych wobec skazanego. Sąd I instancji, w uzasadnieniu wydanego orzeczenia wskazał przekonującą argumentację dotyczącą zasadności wymierzenia skazanemu określonych kar łącznych (str. 3 – 4 uzasadnienia). Sąd Okręgowy w pełni podziela przedstawioną tam argumentację i nie widzi potrzeby jej ponownej prezentacji.

Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za wymierzeniem kary surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Z drugiej jednak strony mechaniczne stosowanie zasady pełnej kumulacji kar również nie zasługuje na aprobatę, ponieważ stanowiło by wyraz formy odpłaty. Choć jest oczywiste, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to znaczy wymierzenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar, to jednak wysokość tak ustalonej kary łącznej może być obniżona, gdyby kara taka nie była w danym przypadku celowa.

W doktrynie jak i orzecznictwie przeważa pogląd, iż wymierzenie kary łącznej na zasadzie absorpcji pełnej lub zbliżonej do niej jest możliwe przede wszystkim wtedy, gdy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy. W ocenie sądu, możliwość orzeczenia kary łącznej na zasadzie absorpcji należy rozważać w szczególności w sytuacji uznania przez sąd, że czyny przestępne w wypadku jednoczesnego sądzenia powinny być raczej ocenione w ramach konstrukcji przestępstwa ciągłego (art. 12 kk), bądź jeśli granica pomiędzy realnym, a pomijalnym zbiegiem przestępstw nie jest zbyt wyraźna, czy też gdy z dwóch lub więcej pozostających w zbiegu czynów przestępnych jeden dominuje w ocenie całości zdarzenia. Analiza uzasadnienia Sądu I instancji wskazuje na to, iż wszystkie wyżej wymienione okoliczności były brane przez Sąd pod uwagę i doprowadziły do takiego ukształtowania poszczególnych kar łącznych, których zasadność, z punktu widzenia sądu odwoławczego, nie budziła żadnych zastrzeżeń. W tych okolicznościach, Sąd Okręgowy nie znajdując jakichkolwiek powodów do uwzględnienia apelacji skazanego, zaskarżony wyrok, jako słuszny utrzymał w mocy. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 624§1 kpk.